

1980, 24. srpna – Sdělení VONS č. 196 „Jiří Wolf má být vězněn až do 23. 8. 1981“ o soudním jednání s Jiřím Wolfem u Obvodního soudu pro Prahu 2 a jeho odsouzení pro trestný čin útoku na veřejného činitele spolu s předchozím odsouzením pro trestný čin podvracení republiky k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody a o usnesení Městského soudu v Praze potvrzujícím tento rozsudek.

Úvodem tohoto sdělení se omlouváme za dosud nedůsledné a jak [bylo] zjištěno, bohužel nesprávné psaní jména Jiřího Wolfa v našich sděleních, jež jsme psali s jednoduchým V.

Jiří Wolf byl spolu s Františkem Hrabalem odsouzen ke 3 rokům odnětí svobody ve II. NVS pro údajné podvracení republiky (viz sdělení č. 43, 50, 69, 71, 164).¹ Ve sdělení č. 169 jsme informovali o novém trestném stíhání J. Wolfa pro údajné křivé obvinění (§ 174, odst. 1 tr. z.).² Trestní stíhání zahájil obvodní prokurátor pro Prahu 2 JUDr. František Antoš a reagoval tak na stížnost J. Wolfa na příslušníky StB, pronesenou před městským soudem při hlavním líčení ve své trestní věci (čj. 1 T 19/78), v obvodní prokuratuře má tato věc číslo jednací II Vp-55/79 a 4 T 53/80.

V prvním stání hlavního líčení dne 24. 4. 80 protestoval J. Wolf, že se nedostavili hlavní svědci. Přítomen byl pouze kpt. Jiří Smolík s dalšími dvěma svědky z řad StB. Předseda senátu přerušil jednání a pozval si kpt. Smolíka a jeho dva spolusvědky k poradě. Hlavní líčení pak bylo odročeno.

Další stání proběhlo dne 21. 5. 1980. Jednací síň byla tak malá, že se do ní sotva vešli členové senátu, z veřejnosti bylo dovoleno vejít pouze údajnému redaktorovi Rudého práva, který obsadil volné místo u stolku vedle obžalovaného a žádné poznámky si v průběhu jednání nečinil. Přítom poměrně prostorná jednací místnost, kde se konalo první stání, byla volná. J. Wolf žádal alespoň o přítomnost dvou důvěrníků (na což má obžalovaný právo v případě neveřejného jednání), ale ani to nebylo dovoleno. Jednání bylo prohlášeno za veřejné, a proto předseda senátu mohl

užít „opatření k nepřepřlňování jednacích místností“. Vyslechnuti byli pouze někteří svědci již z městského soudu osvědčený poručík Jánoš a kpt. Jiří Smolík, přičemž svědek, jenž se prohlašoval za poručíka Jánoše, dle výpovědi Jiřího Wolfa vůbec při inkriminovaných výsleších v Jindřichově Hradci nebyl.

Dne 23. 6. 1980 proběhlo poslední stání hlavního líčení. Senátu předsedal JUDr. Martin Korbař a jeho členy byli Stanislav Kodým a Eva Zahradníková. Byli vyslechnuti svědci Jaroslav Murdych a František Horák (patrně příslušníci StB), zapisovatelka Zdeňka Molínová, dále vyšetřovatelé StB poručík Jánoš, kpt. Zdeněk Jurčo a por. Ondřej Sák (též existuje verze tohoto jména Stakt). Tito svědci popřeli tvrzení J. Wolfa, že v průběhu vyšetřování byl na něj činěn fyzický a psychický nátlak a v důsledku toho byl J. Wolf donucen změnit svoji výpověď. Jiří Wolf na své odpovědi setrval: „Byl jsem zatčen dne 23. 2. 1978 v 6,30 ráno na svém pracovišti Okresní správy silnic v Jindřichově Hradci a převezen na OO VB v J. Hradci kolem 7,30. Při zatčení mi nebylo sděleno, proč jsem byl zatčen a z čeho jsem podezřelý. Neviděl jsem ani příkaz k zatčení. Na OO VB jsem byl vyzván, abych vydal klíče od bytu, kde byla provedena domovní prohlídka. Řekl jsem, že domovní prohlídka se má provést až po předběžném výslechu, který nesplní účel samotné prohlídky. Klíče mi však byly násilně odebrány. Poté následoval předběžný výslech a zároveň se prováděla domovní prohlídka. Zapisoval Zdeněk Poupě. Žádal jsem o přítomnost jednoho z obhájců advokátní poradny v J. Hradci, má žádost však byla odmítnuta. Bez udání důvodu. I při výsleších na Ruzyni jsem neměl ani jednu obhájce. V J. Hradci jsem z toho důvodu odmítl vypovídat. Poté mi ukázali v průběhu prohlídky mezitím nalezené 3 obálky, v nichž bylo Prohlášení Charty 77 a materiály Výboru proti diktatuře, a zeptali se, co o nich vím. K ničemu jsem se nevyjádřil, a když příslušníci StB viděli, že s nimi nechci spolupracovat, začali nejdřív vyhrožovat, provokovat, urážet, snižovat moji důstojnost a nakonec jsem dostal ránu do žaludku, do obličeje a byly na mně páchány další násilnosti. Mezitím bylo přečteno obvinění prokurátora. Pak následovaly sliby, co všechno mi mohou příslušníci z titulu své funkce umožnit. Pak vyhrožovali

uvězněním mé ženy, jež byla tehdy v ohroženém těhotenství. Bylo mi řečeno, že i takových prostředků mohou v zájmu společnosti použít. Od 10 hod. pak byla přítomna zapisovatelka Molínová. Pod nátlakem jsem přistoupil na vše, co po mně příslušníci chtěli, a v tomto duchu jsem také protokol podepsal. I při výsleších na Ruzyni jsem podobně jako v J. Hradci měl zakázáno kouřit, nedostával jsem napít a byl jsem fyzicky napadán a urážen. Celá atmosféra byla naplněna řvaním a bitím. O celé věci jsem mohl učinit svobodnou výpověď až u soudu. Mnohokrát jsem si stěžoval, dostával jsem šablonovitou odpověď: „Na vaše stížnosti je brán zřetel a jsou zakládány do dozorových spisů.“

Naopak nebyli jako svědci přítomni dozorový prokurátor ruzyňské věznice dr. František Miko, jemuž si J. Wolf i ústně stěžoval již r. 1979 při vzetí do vazby na nehumánní zacházení ze strany vyšetřovatelů a jenž v únoru 1980 do protokolu jako svědek tuto stížnost zapřel, dále příslušník StB Zdeněk Poupě, který byl v J. Hradci přítomen výslechu a od 6,40 do 8 hod. prováděl domovní prohlídku. Prokurátor pak vůbec nepátral po veliteli celé vyšetřovací skupiny StB a jako svědka jej vůbec nevyslechl. Předseda senátu se nezajímal ani o jeho jméno. J. Wolf též žádal o vyslechnutí dozorového prokurátora z Liberce Adolfa Špeta a příslušníků SNV Otty Gudase a Jana Sochůrka.

Senát Obvodního soudu pro Prahu 2 vynesl rozsudek, v němž za použití § 35 odst. 2 tr. z. odsoudil J. Wolfa k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3 a půl roku ve II. NVS, tj. původní délku trestu zvýšil o 6. měsíců. Senát shledal J. Wolfa vinným trestným činem podvracení republiky (§ 98 odst. 1 tr. z. – za tento trestný čin byl odsouzen v minulosti ke 3 rokům vězení a dosud ve výkonu trestu, tímto rozsudkem byl původní rozsudek zrušen) a tr. činem napadení veřejného činitele (§ 156 odst. 2 tr. z.: „Kdo hrubě urazí a pomluví...“), neboť prý Jiří Wolf neměl v úmyslu přivodit trestné stíhání příslušníků SNB a pouze takto vysvětloval rozpor mezi původní výpovědí a výpovědí před senátem městského soudu: „Příslušníci SNB byli nepochybně veřejnými činiteli ve smyslu § 89, odst. 8 tr. z., neboť se podíleli na plnění úkolů společnosti a státu a požívali přitom pravomoci, která jim byla

v rámci odpovědnosti za plnění těchto úkolů svěřena. Tím obžalovaný ohrozil vážnost příslušníků SNB v očích veřejnosti, případně jejich vážnost oslabil.“ „Jeho jednání je pro společnost nebezpečné, neboť hrubě pomluvil vyšetřovatele SNB a znevažoval tak socialistické státní orgány.“³

Dne 11. 7. 1980 bylo projednáno odvolání obžalovaného a prokurátora proti rozsudku obvodního soudu.⁴ Obžalovaný trval na pravdivosti své výpovědi a žádal vyslechnutí dalších svědků, prokurátor žádal potrestání pro křivé obvinění, což mimo jiné zdůvodnil tvrzením, že J. Wolf je osoba společensky nebezpečná, ochotná narušovat „státní kázeň“. Předseda senátu městského soudu JUDr. Josef Kratochvíl obě odvolání zamítl. Celé jednání trvalo asi 20 min., přede dveřmi místnosti stál tajný policista, aby zabránil vstupu veřejnosti do jednací síně.

Jiří Wolf je ve výkonu trestu v II. NVS v NVÚ Minkovice (u Liberce), jeho zdravotní stav je špatný. Často je kázeňsky trestán, např. od 22. 2. do druhé poloviny května byl držen na „oddělení výkonu kázeňských trestů“, v tzv. zvláštním oddělení (v betonovém bunkru), tento kázeňský trest byl ještě ostřen neustálými eskortami k soudu. Náčelník NVÚ Minkovice Šimek požádal o přeřazení J. Wolfa do III. NVS (v Čechách jsou to Valdice u Jičína). V Minkovicích je umístěn v oddílu (baráku) B, jenž tzv. vychovatel poručík Jindřich Burda rozdělil na čtyři tzv. diferenční skupiny: I, IIA, IIB, III. Ve skupině IIB je umístěn Petr Cibulka⁵ a Ladislav Ševců,⁶ ve III., nejhorší skupině, je J. Wolf. Všichni tito političtí vězni si např. nemohou koupit tabák, nemohou chodit na filmy, dívat se na TV (pokud to není nutné z „výchovných důvodů“), nemají možnost nákupu potravin atd.

J. Wolf je sirotek a od mládí byl vychováván ve státních institucích. Brzy začal publikovat v okresním tisku a při domovní prohlídce zabavila policie rukopis jeho životopisného románu. V r. 1980 podepsal Chartu 77.⁷

VONS považuje odsouzení J. Wolfa za nespravedlivé a nezákonné (nejde o úplný precedens, v r. 1972 byl podobně odsouzen Vít Lepil, učitel z Brna). V situaci, kdy měly senáty soudů projednávající tuto věc, jako důkaz dvě tvrzení obsahově postavená proti sobě,

přiklonily se na stranu mocnějšího. Oprávněně vyvstává otázka, kde je záruka trestního postihu příslušníků SNB, kteří svou pravomoc překročí (a tím samozřejmě přestávají být veřejnými činiteli). Za těchto okolností působí odsouzení J. Wolfa negativně na právní vědomí společnosti: negativně ovlivňuje jednání příslušníků SNB i brání případnému oznamování jejich trestné činnosti, jíž – při sebevětší snaze – nelze vyloučit.

Informace o Chartě 77, r. 3, 1980, č. 12, s. 3–4.

POZNÁMKY

- ¹ Dokumenty č. 43, 50, 69, 71 a 165.
- ² Na nové obvinění Jiřího Wolfa bylo upozorněno ve sdělení VONS č. 176, dokument č. 177. K případu Jiřího Wolfa viz dále sdělení VONS č. 217 a 258, dokumenty č. 218 a 259.
- ³ Obvodní soud pro Prahu 2 odsoudil Jiřího Wolfa 10. 6. 1980 v senátu složeném z předsedy JUDr. Martina Korbaře a soudců Stanislava Kodýma a Evy Zahradníkové k souhrnnému trestu (spolu s předchozím odsouzením pro trestný čin podvracení republiky) v trvání 3,5 roku nepodmíněně se zařazením do II. nápravně výchovné skupiny. V rozsudku soud uznal Wolfa vinným tím, že „*dne 7. 9. 1978 při hlavním líčení před Městským soudem v Praze při projednávání své trestní věci nepravdivě obvinil vyšetřovatele SNB z použití psychického a fyzického násilí, aby jako obviněný vypovídal věci, které neodpovídaly skutečnosti, tedy pomluvil veřejného činitele pro výkon jeho pravomoci, čímž spáchal trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156/2 tr. z.*“ Rozsudek viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 331, sign. I/2, kart. 56.
- ⁴ Městský soud v Praze zamítl odvolání jako neodůvodněné.
- ⁵ K případu Petra Cibulky, Libora Chloupka a Petra Pospíchala viz sdělení VONS č. 40, 42, 48, 55, 64, 69, 70, 123 a 157, dokumenty č. 40, 42, 48, 55, 64, 69, 70, 124 a 158.
- ⁶ K případu Ladislava Ševece a podmínkám jeho výkonu trestu odnětí svobody viz sdělení VONS č. 125 a 562, dokumenty č. 126 a 565.
- ⁷ Jiří Wolf byl mezi novými signatáři základního prohlášení Charty 77 uveden mluvčími Charty 77 (pod jménem Volf) 9. 6. 1980. Viz CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 342.